

СТАНОВИЩЕ

НА ПРОФ. Д.И.Н. ВИОЛЕТА ЕВГЕНИЕВА НЕШЕВА

(НАЦИОНАЛЕН АРХЕОЛОГИЧЕСКИ ИНСТИТУТ С МУЗЕЙ ПРИ БАН)

Член на Научно жури съгласно Заповед № I –1067/ 27. 07.2022 г.

на Директора на НАИМ

ПО КОНКУРС

**за заемане на академичната длъжност „доцент“ - научно направление
2.2.„История и археология“, научна област „Археология“**

за нуждите на Филиала на НАИМ-БАН/ Шумен

КАНДИДАТ ГЛ. АС. Д-Р МАРИЯ МАНОЛОВА-ВОЙКОВА

Д-р Мария Манолова-Войкова, гл. ас. в РИМ-Варна е единствен кандидат в конкурса за академичната длъжност „доцент“ - научно направление „История и археология“, научна област „Археология“, за нуждите на Филиала на НАИМ-БАН/ Шумен.

Според представената документация (перфектно подготвена!) тя отговаря и дори е надвишила с научно-изследователската си дейност минималните изисквания за заемането на академичната длъжност „доцент“ по чл. 2б, ал. 2, 3 и 5 от ЗРАСРБ и от Правилника за прилагането му на НАИМ.

Родена на 02.08.1971 г. в гр. Русе, Мария Манолова-Войкова е завършила висшето си образование в СУ „Св. Климент Охридски“ като магистър по история (1996 - 2000 г.). През 2001 г., след редовна докторантура в НАИМ-БАН под ръководството на доц. д-р Ирина Щерева, защитава успешно дисертация на тема: *“Луксозната керамика в българските земи през XI – XII в.”* и получава

образователната и научна степен „доктор“ по археология. През 2005 г. специализира в Австрия, Виена – Institut für Byzantinistik und Neogräzistik.

Кандидатката има богат професионален и организационен опит в сферата на археологията и на музейното дело. Мога да кажа, че от времето на редовната си докторантура в НАИМ-БАН досега тя много успешно се изгради и утвърди като един от най-авторитетните учени сред колегите от нейната генерация, преминавайки успешно през всички степени на научната кариера. Последователно е специалист в Секция за средновековна археология в НАИМ-БАН (2000 - 2001г.), главен асистент във факултет „Хуманитарни науки и изкуства“ на ВСУ „Черноризец Храбър“ (2001 - 2009 г.), главен асистент в отдел Археология на РИМ – Варна (2009 - 2022 г.). От 2011/2012 г. е хоноруван преподавател във факултет „Хуманитарни науки“ на Шуменския университет „Константин Преславски“. С нейното участие като ръководител или член в организационния екип са реализирани научни проекти, международни и национални изложби. През 2012-2020 г. е член на УС на АБА.

Като музеолог тя е Завеждащ отдел Археология на РИМ-Варна от 2017 г. и досега.

Към административната дейност на д-р Мария Манолова-Войкова се прибавят и теренните ѝ пручвания, и многобройната ѝ научна продукция, и участието ѝ в няколко редакционни колегии – 6 на брой, в национални и международни научни форуми (конгреси, конференции) у нас и в чужбина с доклади – 15 на брой.

Научните си интереси и съответно научните приноси тя сама определя в следните области:

- I. Керамично производство и керамичен внос в българските земи през VIII – XVв.; търговски взаимоотношения и културни влияния в района на Западното Черноморие през VIII – XV в.
- II. Представителна и ежедневна култура във Велики Преслав X – XIV в.
- III. Проблеми на урбанизацията в района на Одесос и Варна през ранновизантийската и средновековната епоха

Велики Преслав е мястото, където тя придобива трайни умения и опит на терена. Тук тя има късмета да работи доста години с едни от най-изявените в медиевистиката учени-археолози доц. д-р Ирина Щерева и доц. д-р Маргарита Ваклинова, да се учи от тях и да продължи изследванията им във втората българска столица. Теренните ѝ проучвания – редовни и спасителни, в които тя е ръководител, зам. ръководител или съръководител, са съсредоточени в Дворцовия център и Владетелската църква и по черноморското крайбрежие - от Варна, Петрич кале и Кастрици на юг, в Поморие, Дебелт (Деултум). Резултатите са отразени в научните ѝ публикации – общо 104, които се разпределят така: монографии - 1 брой, студии – 6, статии - 32 бр. (1 онлайн), научно-популярни – 2 бр. Към тях се добавят и 62 бр. статии в АОР, част от които са свързани със спасителни терени проучвания на новостроящи се обекти. Тук считам за необходимо да подчертая, че значителна част от публикациите са на чужди езици, а също – че емпиричният материал в тях не се ограничава само с този от обектите, на които Мария Манолова е извършвала лично теренни проучвания. Тази доста внушителна научна продукция е приносна във всичките ѝ измерения, но безспорно най-приносни са разработките ѝ за средновековната керамика, особено дисертацията ѝ *“Луксозната керамика в българските земи през XI – XII в.”* и свързаните с нея студии и статии, за голямо съжаление неотпечатана, и представеният като

хабилитационен труд монография „*Византийска керамика от Българското черноморско крайбрежие (VIII – XIV в. сл. Хр.)*“, която според мен засега е върхово постижение в научната ѝ кариера, обобщавашо научните изследвания по тематиката. Разчитайки на рецензентите на д-р Мария Манолова-Войкова за по-подробен преглед на останалата част от публикациите, в сравнително ограничените размери на становището си ще фокусирам вниманието си върху него.

Налице е един дългоочакван научен труд, който анализира и поставя на точното ѝ по значимост място в установената през последните три десетилетия обща, международно приета класификационна схема *византийската керамика от България*. Като знаем невъзможното за изброяване количество на тази керамика, натрупано при все по-голямото интензифициране на археологическите проучвания, особено в последния четвърт век, при това ограничено, за отделни селища или пък никак непубликувано, това изследване е изключително важно и актуално. И първото, конкретно насочено със заглавието си към тази необятна керамика, която е емблематична за Византия и държавите от византийския културен кръг през особено през XI – XIV в. Това е направено с много упорство и усилия и със завидно умение за анализ-синтез и обобщение от авторката, която, смея да кажа, се извява като най-добрият ѝ познавач в България. Направено е, бих казала още – високоинтелигентно, интересно и занимателно за читателя, независимо дали е професионалист или любител на старини.

Обхванат е *географски широк район в дълъг хронологически период*. Изборът на д-р Мария Манолова-Войова се дължи не само на местоработата ѝ във Варненския музей. Тя само е засилила интереса ѝ към темата и възможностите за работа с материалите. Този район е най-пряко свързан

териториално в Черноморския басейн със сърцето на Византия – Константинопол и могат да се направят множество паралели на материалите с продукцията на столицата, да се установи по-точно кои от тях са предмет на внос и кои са местно производство по привнесени технологии.

Представеният *подбран емпиричен масив* би могъл да се допълва в бъдеще и да послужи като база на по-специализирани изследвания (например на отделен тип керамика).

Находките, вкл. публикуваните, са привързани, както споменах, към световно приетата класификационна система на византийската керамика.

Изводите от изследването са полезни многопосочно – дават представа както за *производството и производствените центрове* на разглежданата керамика, така и за *бита*, в който е употребявана (светски, църковно-монастирски) и *особено важно* – за *търговските контакти и мрежа между градовете*, визирани от автора, която е иначе слабо застъпена в писмените извори.

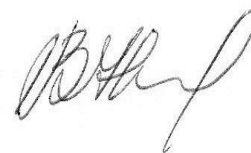
Трудът, както се вижда от казаното дотук, *представява един много сериозен принос към българската археология*. Той има и *важно значение като методическо ръководство* и със сигурност ще бъде много полезен в това отношение за всеки, който се докосне до темата. От него, както и от останалите ѝ публикации, личи високата научна ерудиция на авторката и широкото ѝ мировозрение.

С личните си качества – висок морал и особено колегиална етика, деловитост, дисциплина и всеотдайност в работата, уменията си за общуване и за работа в екип трасират благоприятно пътя на нейната творческа кариера – и досега, и в бъдещето. Тя е уважаван и вече утвърден и у нас, и в международната професионална среда специалист.

Въз основа на казаното дотук **препоръчвам** на уважаемите членове на Научното жури по конкурса и на Научния съвет на НАИМ при БАН да **присъди** на гл. ас. д-р Мария Манолова-Войкова академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 2.2. „История и археология“, **научна област** „Археология“ за нуждите на Филиала на НАИМ – БАН в град Шумен.

27. 09. 2022 г./СОФИЯ

ПОДПИС:

Проф. д.и.н. В. Нешева